

Editör
Ahmet Cihat KAHRAMAN

II. Marmara Denizi Sempozyumu *Bildiriler*

Marmara Denizi kirlilik önleme faaliyetleri,
Denizden sofraya su ürünleri yönetimi,
Marmara Denizi'ndeki riskler ve fırsatlar,
Etkin havza yönetimi...

Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları

Yayın No: 95

Kitabın Adı: Adı: II. Marmara Denizi Sempozyumu Bildiriler

Editör: Ahmet Cihat Kahraman

cihat.kahraman@marmara.gov.tr

Tüm yayın hakları Marmara Belediyeler Birliği'ne aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir;
izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

ISBN: 978-605-83293-1-7

Baskı Yeri ve Tarihi : İstanbul, 2016

Baskı ve Cilt : 1. Baskı, 1000 Adet

Tasarım : Merve Zenginel

Gafa Ajans
0212 243 2086
www.gafa.com.tr

Basım :

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ

Ragıp Gümüşpala Cad. No.10 Eminönü 34134 Fatih - İstanbul

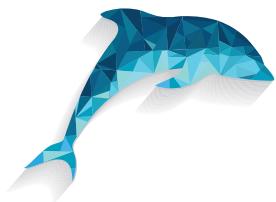
Tel: +90 212 514 10 00 (PBX) Faks: +90 212 520 85 58

www.marmara.gov.tr

II.
**MARMARA DENİZİ
SEMPOZYUMU**
(22-23 ARALIK 2015, İSTANBUL)

**II. MARMARA DENİZİ
SEMPOZYUMU**

SUNUŞ

Varoluş nedenine hizmet etmek...

İnsan, varoluşunu anlamlandırma çabasında olan bir canlı. En derin manaya ulaşmak için sorular sorar, hayatı ve kendini sorgular. Bu sorgulamaya hayatı boyunca devam eden insan, sürekli öğrenen ve zihinsel gelişimini sürdürden bir birey olur. Eksiklerini giderir, donanımını artırır. Sorgulamak aslında sürekli bir eylem halidir, bazen zihinsel konforunu riske atsa da, insan kendini yeni baştan hesaba çeker, bildiklerini ve kabullerini yeniden düşününebilmeyi göze alır. Bu ise sürekli gelişmeye ve üretmeye zemin hazırlar.

İnsanlar gibi kurumlar da varoluşlarını sorgulamalı, varoluş nedenlerini sık sık hatırlamalıdır aslında... Çalışmaları varoluş nedenine hizmet ediyor mu sorgulamalı ve bu yolda adımlar atmalıdır. Kırk bir yıl önce Marmara Denizi ve Boğazlarının sorunlarını tutarlı bir şekilde tanımladıktan sonra gerçekçi çözümler bulmak için yola çıkan belediyeler, bu çözüm yolunda engelleri aşmak için birlik ve beraberlik gücüne inandılar. Marmara Belediyeler Birliği, işte bu inançla kuruldu. Kirliliği önlemek, su ürünlerini korumak ve diğer çevre sorunlarına çözüm bulmaktı amaçları.

Bugün, kırk bir yıl sonra, sorunlar da diğer her şey gibi dönüştü, şekil değiştirdi. Bazıları kronikleşti, bazıları yeni hâsil olmaya başladı. Ama en nihayetinde hala yapılacak çok şey olduğu açık ve net. Marmara Denizi ve kıyıları için sorunun tüm muhataplarını ve çözümün de tüm paydaşlarını anlamlı bir çaba etrafında II. Marmara Denizi Sempozyumu ile bir araya getirdik. Ulusal bir öncelik olması gerektiğini düşündüğümüz bu mesele tüm köşeleriyle ele alındı; kıyı koruma uygulamaları, atıksu yönetimi, deniz ekosistemi, balıkçılık... Marmara Denizi için atılacak adımların istikametini hep birlikte belirlemeliyiz. İki gün süren Marmara Denizi Sempozyumu'nda gelecek nesillere nasıl bir Marmara bırakmak istediğimiz konusunu konuştuğumuz her şeyi, tarihe bir not düşmek adına bu yayında derledik ve sizlerle buluşturuyoruz.

Marmara Denizi ile ilgili sorunları değerlendirmeyi, çözüm yolları aramayı, ulusal ve uluslararası platformlarda kamuoyu oluşturmayı ve bu konuya hep en öncelikli hassasiyetimiz olarak sıcak tutacağımızı bir kere daha yinelemek istiyoruz.

Recep ALTEPE
Marmara Belediyeler Birliği Başkanı

İÇİNDEKİLER

■ ONUR KURULU.....	9
■ DANIŞMA KURULU.....	11
■ DÜZENLEME KURULU.....	13
■ GİRİŞ.....	15
■ 1. OTURUM: BÜYÜKŞEHİRLER VE MARMARA DENİZİ.....	31
<i>Recep ALTEPE</i>	32
<i>Kadir ALBAYRAK</i>	33
<i>Nihat MACİT</i>	35
■ 2. OTURUM: MEDYA GÖZÜNDEN MARMARA DENİZİ.....	40
Medya Gözünden Marmara	
<i>Pelin ÇİFT</i>	41
<i>Savaş KARAKAŞ</i>	41
<i>CemARSLAN</i>	42
<i>Didem ERYAR ÜNLÜ</i>	44
<i>Celal PİR</i>	45
■ 3. OTURUM: MARMARA DENİZİ'NİN MEVCUT DURUMU.....	49
Marmara Denizi'nde Biyolojik Çeşitliliği Etkileyen Unsurlar	
<i>Yrd. Doç. Dr. Ahsen YÜKSEK</i>	50
Marmara Denizi Özelinde Deniz İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları	
<i>Prof. Dr. Dilek EDİGER</i>	56
Marmara Denizi'nde Bakteriyolojik Kirlilik ve Yansımaları	
<i>Prof. Dr. Gülşen ALTUĞ</i>	62
Deniz Çevresinin Korunması ve Kirliliğin Önlenmesi Çalışmaları	
<i>Murat TURAN</i>	68
■ 4. OTURUM: MARMARA HAVZASI VE ATIKSU YÖNETİMİ.....	75
İski Atıksu Yönetimi ve Su Temini Projeksiyonları	
<i>Dr. Dursun Atilla ALTAY</i>	76
Marmara Bölgesi Havza Koruma Eylem Planları	
<i>Taner KİMENÇE</i>	81
Muhteşem Dönüşüm: İzmit Körfezi	
<i>İlhan BAYRAM</i>	86
Buski Atıksu Yönetimi ve Deşarjlar	
<i>İsmail Hakkı ÇETİNAVCI</i>	89
Havza Koruma Modeli ve Temel Yaklaşımlar	
<i>Rüstem KELEŞ</i>	94
■ 5. OTURUM: MARMARA DENİZİ KIYI KORUMA	
UYGULAMALARI.....	106
Bursa Büyükşehir Belediyesi Deniz ve Kıyı Koruma Çalışmaları	
<i>Hakan BEBEK</i>	107
Marmara Kıyıları Hassas Alan Yönetimi	
<i>Huri EYÜBOĞLU</i>	115
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Deniz ve Kıyı Koruma Çalışmaları	
<i>Mesut ÖNEM</i>	121

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Deniz ve Kıyı Koruma Çalışmaları <i>Prof. Dr. Fuat ALARÇIN</i>	126
■ 6. OTURUM: MARMARA DENİZİ'NDE RİSKLER VE FIRSATLAR.....	136
Marmara Denizinde Risk Yönetimi ve Acil Müdahalenin Planlanması <i>Serpil DURAK</i>	137
Marmara Denizi - Balast Suyu Riskleri <i>Dr. Arzu OLGUN</i>	142
Marmara Denizi'nin En Köklü Faydası: Şehir Hatları <i>Yakup GÜLER</i>	149
■ 7. OTURUM: DENİZ VE İÇ SULAR DENİZ EKOSİSTEMİ VE BALIKÇILIK.....	154
Ekosistem Temelli Balıkçılık Yöntemleri ve Kapasite Kullanımı <i>Doç. Dr. Abdullah Ekrem KAHRAMAN</i>	155
Kirleticilerin ve İklim Değişikliğinin Deniz Ekosistemine Etkileri <i>Doç. Dr. Melek İŞİNİBİLİR OKYAR</i>	159
İzmit Körfezi Balıklandırma Projesi <i>Necmi KAHRAMAN</i>	164
■ 8. OTURUM: DENİZDEN PAZARA YETİŞTİRME VE AVLANMA...168	
Türkiye Balıkçılığında Avlanma Düzenlemeleri <i>Dr. Mustafa Altuğ ATALAY</i>	169
Türkiye'de Balık Yetiştiriciliği ve Tesisler <i>Prof. Dr. Osman ÖZDEN</i>	173
Su Ürünleri Ticari Sınıflandırma Cetveli ve Standartları <i>Prof. Dr. F. Saadet Karakulak</i>	177
Dip Sürütme Ağlarının Marmara Denizindeki Bentik Ekosistem Üzerine Olan Negatif Etkileri <i>Dr. Mustafa ZENGİN</i>	187
■ 9. OTURUM: PAZARDAN SOFRAYA PAZARLAMA VE TÜKETİM...195	
Geleneksel Balıkçılıktan Endüstriyel Balıkçılığa <i>Ahmet MENEKŞE</i>	196
Balık Tüketim Alışkanlıkları <i>Doç. Dr. Serpil YILMAZ</i>	197
Geçmişten Geleceğe İstanbul Balık Halleri <i>Mehmet UÇAR</i>	202
Beslenmede Balığın Yeri ve Önemi <i>Prof. Dr. Yasemen YANAR</i>	204
Türkiye Balıkçılığında Balık Hallerinin Önemi <i>Erdoğan KARTAL</i>	208
■ SU ÜRÜNLERİ POLİTİKALARI DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYI.....	211
■ II. MARMARA DENİZİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRİSİ.....	215

**II. MARMARA DENİZİ
SEMPOZYUMU**

